



Stuur de PvdA Linksom!

Hoofdlijnenprogramma van Gerard Bosman.

Voor goed werk & bestaanszekerheid, solidariteit & rechtvaardigheid, verheffing & verbinding

Linksom! in de PvdA wil dat onze partij in woord én daad terugkeert naar onze sociaal-democratische waarden en normen:

- **goed werk & bestaanszekerheid**, waarbij de norm is volledige werkgelegenheid, vast contract, eerlijk werk, een voldoende inkomen op individuele basis en een duurzame economie;
- **rechtvaardigheid & solidariteit**, waarbij de norm is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, de inkomens- en vermogensverdeling binnen redelijke grenzen blijft, er geen armoede is en er geen langdurige problematische private schulden zijn; zorg, onderwijs en wonen voor iedereen op goed niveau geregeld is en internationaal daadwerkelijk bijdragen aan minder ongelijkheid en armoede en meer vrede, veiligheid, emancipatie en democratie;
- **verheffing & verbinding**, waarbij de norm is dat er gelijke kansen zijn in de samenleving, dat achtergestelde groepen zich emanciperen, dat iedereen zich gedraagt als een verantwoordelijk en geïnformeerd burger; zonder racisme en discriminatie, waarin mensen goed met elkaar samen leven; dat er een democratische rechtstaat is met voldoende middelen voor burgers om zich te beschermen tegen bedrijven en overheden, waarin privacy gegarandeerd is, met een integer bestuur dat draagvlak heeft bij de bevolking, waar we in Europees verband op basis van bovenstaande waarden en normen effectief samenwerken.

Wij willen dat onze partij afscheid neemt van de doodlopende Derde Weg en het neoliberalisme. Samenwerkt over links en bij voorkeur niet met de VVD. Dat er een duidelijk links alternatief is, dat hoop geeft op een betere toekomst. Daarin willen we investeren en kiezers overtuigen. Compromissen sluiten we alleen, als ze onze idealen echt dichterbij brengen. Parlementair werk verbinden met ombudswerk en sociale actie. Van onze partij weer een doe-partij maken. Verbinding herstellen met de vak- en andere progressieve bewegingen. Tegenspraak organiseren en er ook iets mee doen.

Voor de komende verkiezingen willen we inzetten op:

Goed werk en Bestaanszekerheid

We komen met een **Plan voor de Arbeid**:

- voor honderdduizenden extra echte banen, privaat (met een New Green Deal) en publiek (in onderwijs, zorg, veiligheid, etc.),
- met beter loon en meer zekerheid (dus minder flexwerk),
- met minder belasting op arbeid (en zelfs negatieve loonbelasting voor de laagste lonen; een arbeidstoeslag) en meer op kapitaal,
- met maximaal 30-32 uur werken (bijv. 5 x 6 uur of 4 x 8 uur),
- met een recht op een (gesubsidieerde) basisbaan i.p.v. een plicht tot tegenprestatie; en
- met gerichte actieplannen tegen verdringing op de arbeidsmarkt en tegen langdurige werkloosheid bij jongeren, ouderen en niet-westerse allochtonen.



Plan van Linksom! in de PvdA voor de periode 2017 -2021

We streven weer naar volledige werkgelegenheid. Niet werklozen aanpakken, maar de werkgelegenheid.

Dat vraagt ook een andere bejegening met meer empathie en respect in plaats van repressie.

We komen met een plan voor **Pensioenen zonder zorgen**, waarin we pleiten voor:

- een AOW met onder andere hogere uitkeringen en geen voordeurdelerskortingen,
- geen verdere verhoging van pensioenleeftijd maar deze bevriezen en meer flexibel maken, en
- welvaartsvaste en zekere aanvullende pensioenen door minder risicovol te beleggen en iedereen dat te laten opbouwen.

De **financiële sector** vormt nog steeds een bedreiging van onze bestaanszekerheid. Een sanering is nodig: de totale omvang wordt beperkt tot een veilige en verstandige norm, gezien de omvang van onze economie (nu is de financiële sector vier maal zo groot), met kleinere en meer diverse banken. Kapitaalseisen worden verder verhoogd en de regulering van de handel in complexe financiële producten wordt verder opgevoerd. Het publieke belang en de klantbelangen moeten centraal staan.

Bestaanszekerheid voor onze (klein)kinderen vraagt ook om een **duurzame economie**. Versnelling van de energietransitie, met o.m. sluiten van kolen- en kerncentrales en stopzetting van de Groningse gaswinning op een zo kort mogelijke termijn, vastgelegd in een Klimaatwet; een substantiële vergroening van het belastingstelsel: niet-duurzame productie en producten zwaarder belasten. Circulaire economie reguleren en sneller dichterbij brengen. Bescherming van natuur en van welzijn van dieren verbeteren, afbouwen van bio-industrie en intensieve veehouderij.

Solidariteit en rechtvaardigheid

Herstel van de solidariteit door het aanpakken van zowel armoede als extreme rijkdom, met:

- een sterk nivellerend **Belastingplan**, waarin arbeid met name voor lage en middeninkomens worden beperkt, en belasting op kapitaal wordt verhoogd;
- hogere uitkeringen en een hoger minimumloon, hogere lonen in de publieke sector;**
- een **Wet beperking maximale beloningsverschillen**, een wettelijke regeling die de inkomensverschillen binnen één bedrijf of instelling door de OR laat maximeren;
- een **gedeeltelijke invoering van een basisinkomen**: bij ouderen, bij bijstandsgerechtigden en bij lage inkomens voeren we elementen van basisinkomen in, zoals geen voordeurdelerskortingen meer, geen sollicitatieplicht voor 60-plussers en minder verplichtingen voor andere uitkeringsgerechtigden, als ook hogere mogelijkheden tot bijverdiensten naast een uitkering – een klein baantje leidt vaak op termijn tot meer werk. Ook moet je na tijdelijk werk weer veel sneller terug kunnen in een uitkering zonder inkomensschade – dat maakt het risico om iets te proberen veel minder groot. Voor werkenden met een laag inkomen voeren we een arbeidstoeslag in;
- een **nationaal actieplan tegen armoede en problematische schulden**.

De **overheid en de collectieve sector** moeten weer dienen als schild voor de kansarmen en voor ieder die het niet op eigen kracht afkan. Rendementsdenken en marktwerking moeten zoveel mogelijk uitgebannen worden in de publieke sector. Onnodige en dure bureaucratie moeten worden bestreden. Burgers en cliënten moeten weer centraal staan. Professionals en niet de managers moeten de ruimte krijgen om hun werk effectief te doen. Innovaties en coöperatieve samenwerking worden bevorderd en gefaciliteerd. Bevordering van kleinschaligheid, daar waar dat kan. Om onze collectieve sector te moderniseren moet er geïnvesteerd worden. Met meer banen in de publieke sector. Het algemene, publieke belang moet weer voorop staan, een kleine overheid is geen zelfstandig ideologisch doel.



Plan van Linksom! in de PvdA voor de periode 2017 -2021

Wij steunen het idee van het **Nationaal Zorgfonds**, met een uitgebreide publieke basisverzekering, zonder eigen risico en met een inkomensafhankelijke zorgpremie. Dat idee moet gefaseerd worden uitgevoerd, zonder nationalisaties, met regionale zorgkantoren en zeggenschap van de verzekerden. Zorg is geen markt en geen product, het is een band tussen mensen.

Wij willen meer geld en personeel in de jeugd- en ouderenzorg, de thuiszorg en de zorg aan mindervaliden, met landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdragen. Met wettelijk gegarandeerde toegang en vrije zorg- en artsenuitkeuze, waarin eigen kracht geen plicht is maar een recht. Waarin landelijke bureaucratie niet vervangen wordt door dezelfde, maar dan gemeentelijke bureaucratie. Met meer landelijke regie en sturing.

Zorgkosten worden beperkt door minder verspilling, bureaucratie en marktwerking, artsen komen in loondienst en de farmaceutische industrie wordt verder ingetoomd. Ook maken we veel meer werk van preventie (o.m. door actieplannen – en dus geen verboden - tegen roken, alcohol, drugs en overgewicht en voor een gezonde levensstijl) en van substitutie: van dure ziekenhuiszorg naar eerste lijn, van behandeling in instellingen naar meer ambulante behandeling. Deze actieplannen en de afschaffing van het eigen risico worden gefinancierd door (hogere) accijnzen op roken, alcohol en softdrugs.

De privacy en de bescherming van het medisch beroepsgeheim worden versterkt. Er komt een aparte ombudsman voor de zorg.

Wij willen ook een **nieuw Woonakkoord** dat investeert in voldoende betaalbare woningen, snellere verduurzaming en aanpassing van bestaande woningen. Gemengde wijken en daarom: een brede sociale huursector voor lage- én middeninkomens. Geen verkoop van sociale huurwoningen aan (buitenlandse) beleggers. De verhuurdersheffing verdwijnt. Versnelde afbouw van de hypotheekrenteaftrek voor hogere inkomens: de opbrengst wordt gebruikt om wonen betaalbaar te houden voor lagere inkomens. Meer zeggenschap voor huurders en organisaties van huurders. Een betere rechtspositie voor huurders, in het bijzonder voor antikraakbewoners en tijdelijke huurders.

Solidariteit houdt voor ons niet op bij Nederlandse en Europese grenzen. Een humaan en effectief **migratiebeleid** schreeuwt om een concreet alternatief voor de Samsom-deal, **de Bosman-deal**, naar Canadees voorbeeld, door zelf rechtstreeks uit crisisregio's vluchtelingen veilig naar hier te brengen en ook door kleinschalige opvang in de regio. Een gezamenlijk Europees asielbeleid en buitengrenscntrole. Geen deals over terugname van migranten in ruil voor geld en/of andere politieke toezeggingen. Dat maakt ons chantabel.

Snelle integratie met o.m. taalonderwijs en recht op werk vanaf dag één. De privatisering van inburgering- en taalcursussen wordt teruggedraaid. Dit onderwijs wordt weer gratis en van goede kwaliteit. Goede opvangcapaciteit regelen en snelle procedures. Naturalisatie en gezinshereniging ook zo snel mogelijk. Wettelijk vastleggen dat na vijf jaar er een verblijfsrecht ontstaat, tenminste voor kinderen, ook voor kinderen, waarvoor nu het **kinderpardon** bedoeld was.

Niet vergeten: **investeren in draagvlak en betrokkenheid** van burgers.

Wij willen voorts een forse uitbreiding van het **Blue Card systeem voor arbeidsmigranten**, m.n. uit Afrika. Dit geeft hen het recht om voor een bepaalde duur in de EU te werken (m.n. daar waar tekorten zijn of dreigen, of in vorm van werkstages gecombineerd met opleiding), maar niet een onmiddellijke toegang tot het sociale verzekeringsstelsel. Degenen die het lukt om regulier werk te vinden, verwerven in dit systeem stapsgewijs meer rechten. Door de hoge kosten van levensonderhoud zullen anderen weer teruggaan, ook om met het verdiende geld en de verkregen werkervaring en opleiding, in het land van herkomst een beter bestaan op te bouwen en daarmee ook de welvaart daar te doen toenemen. Weer anderen zullen regelmatig terugkeren, zoals ook de praktijk was in Zuid-Europa voor het huidige visumregime in de EU.



Plan van Linksom! in de PvdA voor de periode 2017 -2021

Binnen Europa (Schengen) wordt het vrij verkeer van personen weer gehandhaafd. Ook interne arbeidsmigratie binnen de EU blijft de norm, maar verdringing door concurrentie op arbeidsvoorwaarden wordt effectief tegengegaan. De arbeidsvoorwaarden en regelgeving in het land waar gewerkt wordt zijn altijd bepalend. Ontwikingsconstructies worden verboden en deze verboden streng gehandhaafd. Op langere termijn willen we dat er op het terrein van arbeidsvoorwaarden binnen de EU de lidstaten naar elkaar toegroeien, waardoor de druk om alleen vanwege arbeidsvoorwaarden te migreren verminderd.

Verbinding en verheffing

Wij komen met een **Plan voor een nieuwe Wijkaanpak**. De wijkaanpak in oude vorm had zin, met name leidde deze tot verbetering van de levenssfeer in de aangepakte wijken, in het bijzonder van het wonen en de leefomgeving. Maar het niveau van weten en de toegang tot het werken verbeterden onvoldoende. De zorg verkeert te vaak in een chaotische situatie. De tegenstellingen vanwege identiteit nemen bovendien verder toe. Gemeenten kunnen dit alles niet alleen maar zelf verhelpen. Bevoegdheden en geldstromen zijn nu teveel verspreid, de inzet is verslapt en verbrokkeld geraakt. De uiteenlopende verantwoordelijkheden en de ernst van de problemen vereisen echt een centrale en gecoördineerde regie, een landelijk sterke structuur, en een eigen coördinerend minister. En er is fors extra geld nodig, ook voor herstel van het buurt- en jeugdwerk en voor meer taalonderwijs. De onzekerheid en het gebrek aan rijkdom in deze wijken moet serieus genomen worden!

Er zijn ook concrete maatregelen nodig **tegen discriminatie en racisme** in het onderwijs, op de arbeidsmarkt (door anoniem solliciteren als norm) en door de politie, en voor bevordering van tolerantie, onderling contact en begrip, kennis en draagvlak wat betreft grond- en mensenrechten, ook in het onderwijs.

Wij willen voorts een **Agenda voor meer gelijke kansen in het onderwijs**, met:

- een uitgestelde selectie en zeer goede mogelijkheden voor 'stapelen' bij MBO-VO-HBO-WO.
- investeren in meer en betere leraren en ondersteunend personeel, met een substantiële verbetering en modernisering van hun lonen en rechtspositie, en in ICT-infrastructuur van scholen.
- meer aandacht voor basis/ en burgervaarigheden, cultuur en *21st century skills*, ook op de lerarenopleidingen.
- afschaffing van de huidige rendements- en marktbevestiging en in plaats daarvan het meeste geld en de beste leraren bij de scholen, die de moeilijkste leerlingen hebben.
- alle huidige **eigen bijdragen in het hele onderwijs worden afgeschaft**, ook de zgn. vrijwillige. Iedereen in MBO, HBO en WO krijgt een **volledige studiebeurs**. Studenten in HBO en WO betalen na afloop van hun studie een inkomensafhankelijke bijdrage: Het **Nationale Studiefonds**. Dat wil zeggen: een collectieve heffing in plaats van individuele leningen en schulden.

Verheffing stimuleren wij ook door **een impuls in cultuur en media**. Budgetten worden verhoogd, jongeren van 15-25 jaar krijgen een cultuurkaart, waarmee ze gratis voorstellingen en tentoonstellingen kunnen bezoeken plus een gratis abonnement op een dagblad naar keuze. In het onderwijs wordt meer aandacht besteed aan cultuur en aan het nieuws.

Voor verbinding is ook **versterking van onze democratische rechtsstaat** nodig. Veiligheid en goede rechtsbescherming is ook een links thema! Wij willen extra geld en personeel voor politie, de rechterlijke macht en de reclassering. En geen eigen bijdragen voor rechtshulp voor de lage inkomens.



Plan van Linksom! in de PvdA voor de periode 2017 -2021

Wij willen vooral inzetten op **versterking van onze representatieve democratie**, m.n. van de gemeentelijke politiek, ook door subsidiëring van regionale/lokale onafhankelijke media. Alle politieke partijen moeten democratisch georganiseerd zijn. Invoering van een constitutioneel hof. Beter bescherming van onze privacy. Openbaarheid van bestuur, onafhankelijke klachtenregeling en ombudswerk. De positie van klokkenluiders wordt versterkt.

Verbinden en verheffen moeten we ook internationaal. **Europa (EU)** is te belangrijk voor doormodderen. **De EU moet versterkt en vernieuwd worden, socialer worden, assertiever worden** - een organisatie om weer trots op te zijn. Wij streven naar:

- een gezamenlijk Europees buitenlands beleid en defensie
- ontwikkelingssamenwerking naar 1%, defensie naar 2% van ons BBP.
- in plaats van vrijhandel eerlijke handel tot norm maken (dus het voorliggende CETA en TTIP moeten heel anders).

- De EU moet meer zelfbewust en assertief optreden. Vrede, veiligheid, democratische rechtsstaat, bevordering van de VN-ontwikkelingsdoelen en klimaatdoelen en van de universele mensenrechten zijn normstellend. De EU moet naast soft power ook voldoende hard power hebben om tenminste in de regio's die aan de EU grenzen ook corrigerend te kunnen optreden.

De EU hervormen: dat wil zeggen een Sociale Unie vormen met normen voor werkloosheid, ongelijkheid binnen en tussen lidstaten, sociale bescherming. Begrotingspolitiek, mededinging en landbouw moeten minder dominant worden. Er is betere controle op besteding van Europese gelden door de Europese Rekenkamer nodig. Lidstaten moeten meer ruimte krijgen in een EU met verschillende snelheden.

Wij willen de Europese democratie versterken door invoering van Europese Senaat (gekozen uit en door parlementen van lidstaten), waarbij het Europees Parlement niet meer op nationale lijsten maar op Europese lijsten gekozen wordt.

We zorgen ook voor een **degelijke en solide financiering** van onze plannen. Niet door te bezuinigen op zaken die voor de lage en middeninkomens van belang zijn, maar vooral door:

- 1) investeringen in duurzame groei en werkgelegenheid, die zorgen voor hogere staatsinkomsten en lagere uitgaven aan uitkeringen en sociale kosten;
- 2) lastenverzwaringen voor kapitaalcrachten – grote bedrijven en rijke particulieren. We kunnen hiermee 14,5 miljard euro per jaar vrijmaken, o.m. met een toptarief in de inkomstenbelasting, aanpassing van vermogensbelasting, bestrijding van belastingontwijking en -ontduiking, beperking van aftrekposten (hypotheekrente/pensioenen), aanpassing van vennootschapsbelasting, aanpassing erfenisbelasting en aanpassing van belasting op DGA's.

Ook maken we regelingen meer inkomensafhankelijk, zoals de kinderbijslag.

Wat betreft het financieren van groei willen we toe naar een **nationaal investeringsfonds**. Het rijk financiert dit fonds door obligaties uit te geven – juist nu de rente nul is, is dat “gratis” geld. Doordat pensioenfondsen niet meer risicovol en minder in het buitenland mogen beleggen, zullen zij ook in dit fonds willen participeren, we denken aan de helft. Het fonds geeft vervolgens ook zelf weer obligaties uit, die zo nodig opgekocht kunnen worden door de ECB. Zo kunnen tientallen miljarden worden vrijgemaakt. Uiteraard moeten deze investeringen zich op termijn wel zelf terugverdienen. Door het vele sparen voor de vergrijzing en door de scherpere toezichteisen voor financiële instellingen, is er nu grote vraag naar veilige beleggingen, maar te weinig aanbod. De overheid moet daarin voorzien. De kans is bovendien aanwezig dat we vastlopen in een moerassig stagnatiescenario met weinig groei, extreem lage rentes en inflatie. We hebben nu een tijdje “overbesteding” nodig om de inflatie aan te jagen en de rentes weer positief te krijgen. We kampen nu met onderbesteding. De



Plan van Linksom! in de PvdA voor de periode 2017 -2021

productiecapaciteit is groter dan de productie, de werkloosheid zit nog aanzienlijk boven de evenwichtswerkloosheid en de rentes staan op nul of zelfs negatief. Het weglekeffect van overheidsinvesteringen naar het buitenland is maar beperkt: 75% geven we in Nederland uit. Ook hier is Canada ons voorbeeld.

Ook willen we door **hogere netto - uitkeringen en lonen**, met name voor lage en middeninkomens, de binnenlandse bestedingen doen toenemen. Dat bevordert de groei en werkgelegenheid, met name in het MKB. We bestrijden daarmee ook het ongemak in de kwetsbare wijken. Bovendien maakt het ons land minder afhankelijk van export, daarmee wordt onze economie minder afhankelijk van buitenlandse invloeden. We hebben nu een veel te groot handelsoverschot.

De houdbaarheid van de Nederlandse staatsschuld is groot. Er is in ons land gewoonlijk een netto vermogen, geen netto schuld: de bezittingen zijn groter dan de schulden. Denk aan kapitaalgoederen, de staatsdeelnemingen en de fiscale claim op toekomstige pensioenen. Alleen die laatste is met ca. 420 miljard euro al bijna even groot dan de staatsschuld (440 miljard).

Zo nodig trotseren we daarbij de Europese begrotingsregels. Wij forceren aanpassing daarvan opdat (a) de tekortnormen niet meer op jaarbasis maar op meer-jaren-basis anticyclisch worden toegepast en (b) sociale normen, zoals een werkgelegenheidsdoelstelling, als tenminste gelijkwaardige standaard worden toegepast. Om een werkgelegenheidsdoelstelling te bereiken kan tijdelijk worden afgeweken van deze begrotingsnormen. Een begrotingsoverschot nastreven is onnodig.

De overheid moet ondernemender zijn: ze moet investeren om inkomsten te verhogen en werk te genereren – dat laatste vermindert ook de begrotingsuitgaven. Naast schulden ook vermogen/bezittingen/ toerekenen. Investeren niet alleen zien als uitgaven, dat doet geen enkel bedrijf. Niet voor korte termijn resultaten gaan, maar voor de lange termijn, anticyclisch.

Voorts moeten we **risico's in onze economie meer wegnemen**: dat doen we door de enorme private schulden te verminderen. Denk aan de last van hypotheek en studieleningen. Ook doen we dat door de financiële sector te verkleinen en nog veel strakker te reguleren. We vergroenen ook onze economie en energievoorziening, waarmee deze beter houdbaar voor de toekomst. We maken onze pensioenen minder risicovol door strengere beleggingsregels en een breder draagvlak. De economie wordt, voor zover te beïnvloeden, ook minder afhankelijk van export en meer van binnenlandse bestedingen. We beheersen migratiestromen effectiever en geven daarmee ook een antwoord op toekomstige tekorten aan arbeid vanwege vergrijzing. We maken de wereld veiliger en Europa stabiel. We vergroten het draagvlak voor onze verzorgingsstaat door de ongelijkheid en segregatie substantieel te verminderen.

Dit economisch en financieel beleid bevordert duurzame groei en werkgelegenheid, verkleint substantieel de ongelijkheid, doet echt iets aan armoede en aan betere publieke dienstverlening. Het zorgt er voor, dat onze kinderen het weer beter zullen hebben dan wij zelf. Het is de enige duurzame weg uit de crisis, en alleen de overheid kan het doen, juist nu!

Met Vertrouwen Linksom! Tekst: Gerard Bosman. Eindredactie: Louis Plas. 21-10-2016.